

FM: Septembrī reģistrēta zemākā inflācija šogad

Publicēts: 10.10.2019.

2019. gada septembrī patēriņa cenas Latvijā pieauga par 2,6% salīdzinājumā ar iepriekšējā gada septembri, palielinoties gan preču, gan pakalpojumu cenām – attiecīgi par 2,4% un 3,0%. Reģistrētais patēriņa cenu kāpums septembrī ir zemākais kopš šā gada sākuma, ko ietekmēja gan bāzes efekti, jo pērnā gada septembrī bija augsts inflācijas līmenis, gan pārtikas cenu pieauguma palēninājums šā gada septembrī. Taču joprojām pārtikas cenas kopā ar komunālo pakalpojumu sadārdzinājumu un alkoholisko dzērienu un tabakas izstrādājumu cenu pieaugumu nosaka samērā augsto inflācijas līmeni šogad.

Ar inflācijas palēninājumu septembrī salīdzinājumā ar iepriekšējiem šā gada mēnešiem nedaudz ir mazinājusies arī vidējā inflācija kopš šā gada sākuma, no 3,1% astoņos mēnešos līdz 3,0% deviņos mēnešos. Pērnā gada deviņos mēnešos patēriņa cenu pieaugums bija 2,4% apmērā, tādējādi var secināt, ka šogad inflācijas spiediens pieauga. Patēriņa cenu pieauguma paātrinājumu noteica augstākas pārtikas cenas, akcīzes nodokļa pieaugums tabakai un alkoholam, kā arī tarifa sadārdzinājums gāzei, ūdensapgādei, siltumenerģijai un atkritumu izvešanai. Tajā pašā laikā jāatzīmē, ka Latvijā saglabājas samērā straujš darba samaksas kāpums (+7,8% šā gada pirmajā pusē salīdzinājumā ar pērnā gada pirmo pusgadu), tādējādi tas ļauj ne tikai kompensēt preču un pakalpojumu cenu sadārdzinājumu, bet arī uzlabot iedzīvotāju pirktspēju.

Noderīga ziņa? Padalies!

Svarīgi atzīmēt arī to, ka patēriņa cenas Latvijā ietekmē ne tikai valsts iekšējie ekonomikas procesi, bet arī cenu tendences pasaules biržās un pasaules ekonomikas attīstība kopumā, ko Latvija ietekmēt nevar. Piemēram, importētā inflācija jeb ārējo faktoru ietekme izskaidro 1 procentpunktu no 3% inflācijas šā gada deviņos mēnešos.

Patēriņa cenas gan šā gada septembrī, gan arī vidējo inflāciju kopš gada sākuma būtiski ietekmēja pārtikas cenu pieaugums. Lai arī septembrī pārtikas cenas bija par 2,7% augstākas nekā pērnā gada attiecīgajā mēnesī, taču šāds kāpums ir aptuveni divas reizes zemāks nekā iepriekšējos mēnešos. To labvēlīgi ietekmēja ievērojami zemāks svaigo dārzeņu cenu pieaugums. Ja vēl šā gada augustā svaigo dārzeņu cenas bija par 37,7% augstākas nekā pērn, tad septembrī gada griezumā cenas augušas vien par 0,4%. Tādas cenu svārstības galvenokārt ievieša bāzes efekts, jo līdz pērnā gada septembrim dārzeņu cenas kritās, bet sliktās ražas dēļ pagājušajā gadā, sākot no septembra, tās sāka palielināties. Tādējādi šogad pirmajos astoņos mēnešos svaigu dārzeņu cenas vidēji bija par 14,9% augstākas, bet septembrī pieaugums gandrīz izzuda. Taču pārtikas cenas kopumā joprojām palielina augošs maizes un graudaugu, kā arī cūkgaļas cenu pieaugums. Ja graudaugu cenu ietekmēja sausie laika apstākļi gan pērnā gada vasarā, gan arī šovasar vairākās Eiropas valstīs, tad cūkgaļas cenu ietekmēja cūkgaļas deficīts Ķīnā, saistībā ar Āfrikas cūku mēra izplatīšanos šajā valstī. Ņemot vērā, ka Ķīna ir lielākais cūkgaļas ražotājs, kā arī patērētājs pasaulē, cūkgaļas piedāvājuma samazinājums Ķīnā būtiski ietekmēja šo preču cenas pasaulē.

Septembrī būtisks cenu pieaugums Latvijā fiksēts arī ar mājokļa uzturēšanu saistītiem pakalpojumiem. Piemēram, atkritumu savākšana bija par 19,0% dārgāka nekā pērnā gada septembrī, ko, sākot ar šā gada 1. janvāri, ietekmē palielinātās nodokļa likmes

par atkritumu apglabāšanu. Savukārt elektroenerģijas pakalpojumu cena palielinājās par 10,3%. Spēcīgu pieaugumu ietekmēja fakts, ka 2018. gadā elektroenerģijas cena *Nord Pool Spot* biržā ievērojami palielinājās (+44% pret iepriekšējo gadu), un tas, ka pērnā gada nogalē lielākajai daļai mājsaimniecību tika noslēgti jauni līgumi par elektroenerģijas piegādi 2019. gadam, kuros bija ņemts vērā elektroenerģijas cenu kāpums biržā. Līdz ar to elektroenerģijas cena šogad pieaug un kopš gada sākuma vidēji tā palielinājās par 8,6% salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgo periodu. Par 3,3% salīdzinājumā ar pērnā gada augustu sadārdzinājās siltumenerģijas cena, ko ietekmēja augstāki AS "Rīgas Siltums" tarifi, kas stājas spēkā tieši šā gada augustā.

Akcīzes nodokļa palielinājuma alkoholam šā gada martā un cigaretēm šā gada jūlijā dēļ šo preču cenas uzrāda augošo dinamiku un septembrī bija attiecīgi par 4,9% un 4,9% dārgākas nekā pirms gada attiecīgajā mēnesī.

Citi patēriņa cenas paaugstinošie faktori galvenokārt ir saistīti ar pakalpojumu cenu pieaugumu. Piemēram, restorānu un viesnīcu pakalpojumu cenas palielinājās par 3,7%. Atpūtas un kultūras pakalpojumu cenas palielinājās par 4,6%, bet veselības un telekomunikāciju pakalpojumu cenas pieauga par 2,1%. Cenu kāpumu augstākminētajos pakalpojumos lielā mērā nosaka gan augošā darba samaksa šajās nozarēs, gan arī administratīvo pakalpojumu (elektroenerģija, atkritumu izvešana, gāze, ūdens) cenu pieaugums.

 [Pieteikties jaunumu saņemšanai e-pastā](#)

Vairāk par šo tēmu

[FM: Jūlijā Latvijā atgriežas inflācija](#)

10/08/2020

[FM: Straujā degvielas cenu krituma dēļ mājā fiksēta deflācija](#)

08/06/2020

[FM: Patēriņa cenas aprīlī palika nemainīgas](#)

05/06/2020

<https://www.fm.gov.lv/lv/fm-septembri-registreta-zemaka-inflacija-sogad>